

Do hloubky: Nezodpovězené otázky v průzkumu financovaném Českým rozhlasem o „boji s dezinformacemi“

ET epochtimes.cz/2023/07/10/do-hloubky-nezodpovezene-otazky-v-pruzkumu-financovanem-ceskym-rozhlasem-o-boji-s-dezinformacemi

Milan Kajínek

10. července 2023

Analytický komentář

Česká tisková kancelář (ČTK) upozornila ([zdroj](#)) na průzkum financovaný Českým rozhlasem (ČRo), během něhož měli občané ČR údajně hodnotit, jak česká vláda „bojuje s dezinformacemi a konspiračními teoriemi“.

Podle ČRo ([zdroj](#)) vypracovala průzkum agentura *Median*. Výsledky průzkumu jsou prezentovány pod názvem: „Bojuje vláda proti konspiracím/dezinformacím dostatečně?“

Koláčový graf má údajně ukazovat jak „1000 lidí starších 18 let“ hodnotí vládní „boj s dezinformacemi“. (viz obrázek níže)

Požádali jsme autorku článku paní [Kristýnu Vašíčkovou](#) a vedení redakce [I-rozhlas](#), aby nám poskytli k nahlédnutí originální dokument s výsledky průzkumu, aby bylo možné zjistit, zda autoři studie

objasňují řadu nezodpovězených skutečností. Do vydání článku jsme od zástupců ČRo studii neobdrželi.

Nejasné výsledky, nezodpovězené otázky

Především není jasné, koho dotazovaní považují za „dezinformátora“. To je zásadní otázka, protože někdo může říci, že jsou tu určité webové stránky, někdo může označit neziskové organizace, někdo za dezinformátora označuje mainstreamová nebo veřejnoprávní média a někdo dokonce samotnou vládu.

Je velký rozdíl v tom, zda dotazovaný považuje „boj vlády proti konspiracím a dezinformacím“ za nedostatečný, protože vnímá samotnou vládu jako „dezinformátora“ nebo zda se mu zdá boj nedostatečný, protože vláda nezasáhla proti nějakým mediálním projektům atd.

Není ani jasné, na koho by se podle dotazovaných měla vláda v „boji“ zaměřit.

Jediné, co ČRo v článku uvádí je, že „63 procent společnosti si myslí, že vláda proti konspiracím a dezinformacím nebojuje dostatečně“. Připomeňme, že se jedná pouze o průzkum názorů mezi vzorkem 1 000 lidí, přesto je názor, navíc s nejasným kontextem odpovědí, prezentován jako názor „63 procent české společnosti“ (sic). Ne, není. Jedná se pouze o názory jednoho tisíce dotazovaných.

Není také jasné, zda dotazovaní mají přehled o tom, jaké kroky vláda v předmětném „boji“ provedla.

Znamená odpověď respondentů spadajících do skupiny odpovědí – „vláda bojuje dostatečně“, že vláda bojuje dostatečně, nebo že se podle nich vláda nemá v této oblasti vůbec angažovat?

Prezentace studie ředitelem Medianu

A jak zadanou studii prezentoval šéf agentury Median? „Ve vyšší míře tento prostor (63 procent) zauímají lidé ve věku do 29 let – v 75 procentech případů. Lidé se středoškolským vzděláním s maturitou v 70 procentech případů,“ uvádí šéf Medianu Přemysl Čech na stránkách I-rozhlasu.

„Naopak za dostatečný považuje boj proti dezinformacím necelá pětina společnosti, konkrétně 18 procent. Podle Čecha to jsou často lidé se základním vzděláním nebo voliči opozičního hnutí SPD,“ dodává Vašíčková.

Tedy podle Čecha pouze nepříliš vzdělaní nebo voliči SPD si myslí, že vláda bojuje proti dezinformacím „dostatečně“.

Jak již bylo řečeno, prezentace „studie“ má velkou mezeru zejména v tom, že není jasné, koho respondenti považují za „dezinformátora“.

Důvody „uvěření dezinformacím“ podle ČRo

„Dezinformacím a konspiračním teoriím se server iROZHLAS.cz a vysílání Českého rozhlasu věnovaly ve speciálním projektu Společnost nedůvěry. Z něj vyplynulo, že jim snadněji podléhají lidé, kteří přestanou věřit institucím, úřadům, státu nebo obecně systému, bývá to ale také nedostatečná mediální gramotnost. Zcela nekriticky dezinformace podle dat přejímá asi šest procent veřejnosti,“ uvádí Vašíčková.

Není zde však uvedeno, proč tito lidé ztrácejí důvěru, jaká je příčina ztráty důvěry a zda v této věci sehrávají negativní úlohu samotné úřady nebo instituce.

Není také jasné, čemu říkají redaktori Českého rozhlasu „dezinformace“, neboť jako příklad „oběti dezinformací“ následně ve stejném článku pokračuje redaktorka Vašíčková příběhem o tom, jak jistá paní „Zdeňka, bývalá členka dezinformační scény, popsala, že žít ve světě dezinformací je permanentním strachem“.

Co znamená pojem „dezinformační scéna“, kdo je do ní zahrnut nebo kdo rozhoduje o tom, co je a co není dezinformace, není vysvětleno.

Pouze je ústy paní „Zdeňky“ nastíněno, že se údajně jedná o lidi trpící akutním stihomamem.

A redaktorka Českého rozhlasu pokračuje: „Zdeňka uvěřila konspiracím o covidu-19. Články, které se k ní dostávaly, se prý tvářily jako odborné, vědecky podložené. Že je to možná opravdu jinak, si uvědomila prý až potom, co jí na následky nemoci zemřeli oba rodiče, protože je přesvědčila, aby se nenechávali očkovat.“

V článku nenabízí link na podrobnosti o jejím případě. Není jasné, jaké články a od koho paní „Zdeňka“ četla. Není uvedeno, na následky jaké nemoci zemřeli její rodiče? Jak byla jejich smrt redaktory ověřena a lékaři kvalifikována? Skutečně zemřeli na následky toho, že se nenechali očkovat? To se v článku nedozvídáme a redaktorka se o to ani nepokouší.

Nalezl jsem článek na I-rozhlasu, ze kterého je pravděpodobně citováno ([zdroj](#)), který je přepisem rozhovoru s paní „Zdeňkou“. Zda je to skutečné jméno nebo proč nechce odhalit svoji identitu, zde autorka rozhovoru redaktorka Jana Magdoňová neuvádí.

Rozhovor neobsahuje jediný zdroj informací, o kterých se hovoří, nenalezneme v něm žádnou snahu redaktorky o ověření informací, přesto je prezentován v článku o průzkumu agentury Median jako odstrašující příklad života ve světě dezinformací.

K dezinformacím bychom ale v době epidemie koronaviru měli připočítat také ničím nepodložené tvrzení ministerstva zdravotnictví o údajné „bezinfekčnosti“, kterou měla vakcína proti covidu dle ministerstva poskytovat, které se ukázalo jako vědecká „dezinformace“ a vedla k protěžování očkovaných a diskriminaci

neočkovaných. Ale také k případům nedobrovolného očkování, respektive očkování pod nátlakem, které některým lidem přineslo negativní následky. [Více zde...](#)

Komentář

Samozřejmě s úctou k práci kolegů v Českém rozhlasu, jehož činnost jako plátce veřejnoprávních médií také spolufinancuji, postrádám jednak hlubší a srozumitelnou prezentaci výzkumu agentury Median a bohužel shledávám článek redaktorky Vašíčkové jako silně tendenční.

Pokud trochu čtu mezi řádky, článek nese jasný vzkaz, že údajně většina občanů České republiky chce, aby vláda silněji zakročila proti „dezinformátorům a konspirátorům“, a že jediný, kdo si to nepřeje, jsou málo vzdělaní lidé a voliči SPD. Opravdu?

Kromě toho, že prezentace výzkumu postrádá základní fakta, postrádá rozhovor s paní Zdeňkou základní ověření informací.

Pokud uvidíte rozhovor s údajnou „obětí“, kde není uvedeno celé jméno a není možné ji kontaktovat a fakta ověřit, kde není vysvětleno, proč neodhaluje svoji identitu, kde není ověřen jediný výrok „oběti“ nebo lékařská fakta o „údajných úmrtích“, budete považovat tento rozhovor za přesvědčivý a pádný důkaz, vytvořený profesionálními novináři?

Pokud veřejnoprávní média pláčou nad tím, že je lidé považují za dezinformátory, měli by především hledat na straně chabé činnosti svých vlastních redaktorů. Takto „dezinformační scénu“ neporazíme.

Příklad zajímavého a novinářsky cenného boje s dezinformacemi představuje pro změnu článek jiného redaktora ČRo pana Tomáše Píky ([zdroj](#)), který elegantně a fakticky vyvrací „informace o nacistických symbolech na oblečení ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského“.

Sice jsem musel sám ověřovat, zda zmiňovaný profil Nela Lísková skutečně onen tweet zveřejnil (zdroj), protože jej autor článku nepřipojil, a pominu-li, že autor používá jako „zdroj“ Wikipedii, jedná se podle mě o jednoznačný, faktický, netendenční a hodnotný článek.

V porovnání s článkem o tom, jak údajně „vláda podle většiny Čechů nedostatečně bojuje s dezinformacemi a konspiračními teoriemi“, je Pikův článek novinářsky násobně hodnotnější a posiluje důvěru v činnost ČRo.